

De Katholieke Kerk in België 2022

VOORWOORD

Beste lezer

De uitdagingen waarvoor onze tijd en onze samenleving staan, zijn bijzonder groot. We hebben een pandemie van ruim twee jaar hopelijk bijna achter de rug, we worden geconfronteerd met de gruwelen van een oorlog waarvan we dachten dat dit bij ons niet meer kon, er zijn de vele sociaal-economische problemen en we moeten een steeds groter wordende klimaatcrisis het hoofd bieden. Al die uitdagingen kunnen we alleen maar samen aanpakken, met veel en geduldig overleg en intense samenwerking.

Dat 'samen' tekent ook onze Kerk. In 2021 riep paus Franciscus de Kerk

wereldwijd op tot een synodaal proces. Alleen een Kerk die, in de grote verscheidenheid aan opvattingen en opties, broederlijk op weg gaat, heeft toekomst. Dat is de diepe overtuiging van paus Franciscus.

Het is inderdaad de enige vruchtbare weg, want ook de Kerk staat voor grote vragen en uitdagingen. Het gaat niet alleen maar om enkele veranderingen en aanpassingen, hoe noodzakelijk die ook zijn. We zijn in de Kerk echt een bladzijde aan het keren.

Van dat keren getuigt dit vijfde jaarrapport dat terugblijkt op 2021.

© Frank Bahnmüller

© Anne Périer

© Luk Vanmaerckie

Dat jaar werd nog grotendeels – en zeker in de eerste jaarhelft – getekend door de coronapandemie. Maar toen de beperkingen stukje bij beetje verdwenen, zagen we hoe mensen in de geloofsgemeenschappen weer blij waren om samen te komen, om opnieuw de handen uit de mouwen te steken en mensen nabij te zijn.

Dit rapport gaat over al die mensen, vrijwilligers en beroepskrachten, leken, priesters en religieuzen, in parochies en andere gemeenschappen, in gevangenis- en ziekenhuizen en scholen. In de zorg voor armen, ontheemden en vluchtelingen. Zij vormen samen de Kerk en ze vormen ook de Kerk van de toekomst. Over de aanzetten tot die toekomst, in diverse vormen van innovatie, gaat het hoofdbestanddeel van dit rapport. Op tal van plaatsen zoeken gelovigen naar nieuwe wegen, bijvoorbeeld op het vlak van ecologie, beheer van patrimonium of gemeenschapsvorming.

Veel dank aan allen die in de Kerk hieraan meewerken, getuigen van hun geloof en samen met anderen mee bouwen aan een meer rechtvaardige en menselijke samenleving.

+ Kardinaal Jozef De Kesel

Voorzitter Bisschoppenconferentie van België

Cijfers over de Kerk

Enkele verduidelijkingen

Indien u vragen of opmerkingen heeft over dit rapport, of informatie over uw initiatief of vereniging wenst door te geven voor een volgende editie, kan u mailen naar: jaarrapport@interdio.be.

Dit is het **vijfde jaarrapport** waarin de katholieke Kerk van België een breed panorama wil schetsen van de activiteiten binnen de Kerk en de met haar verbonden organisaties. Dit rapport gaat over het jaar **2021**.

Net als de voorgaande edities geeft ook dit jaarrapport **geen exhaustief beeld van de Kerk**. Daarvoor zijn de diensten en organisaties (aalmoezeniersdiensten, solidariteitsorganisaties, lekenbewegingen, religieuze gemeenschappen ...) te talrijk en hun initiatieven te divers. De voorbeelden die in dit rapport worden gegeven zijn louter illustratief.

Omwille van de leesbaarheid en het volume zijn bepaalde **onderwerpen niet opgenomen** (jeugdbewegingen, opvang van vluchtelingen ...). Dit betekent niet dat die thema's en de inspanningen van de vele betrokken vrijwilligers niet van belang zouden zijn.

Alle organisaties en diensten die in dit rapport aan bod komen, hebben zich daartoe **uitdrukkelijk akkoord** verklaard.

De cijfers over hun werking konden door de samenstellers niet worden gecontroleerd en vallen onder de verantwoordelijkheid van de respectieve organisaties en diensten.

Het rapport van dit jaar legt het accent op verschillende vormen van **innovatie**. De Kerk is een maatschappelijke speler en dus voltrekken zich binnen haar evoluties die ook in de brede samenleving te zien zijn, zoals toenemende digitalisering en een groter wordende diversiteit. Tegelijkertijd getuigen bepaalde innovaties van de maatschappelijke verantwoordelijkheid die de Kerk wil opnemen, zoals in de aandacht voor ecologie, het zorgvuldig beheer van het patrimonium en het verantwoord gebruik van kerkgebouwen.

In het vorige jaarrapport werden door de coronacrisis geen **cijfers over de kerkpraktijk** opgenomen. Dit jaar is dat wel het geval, ook al golden in de eerste helft van 2021 nog tal van coronamaatregelen en beperkingen op fysieke bijeenkomsten. Bij de volgende gegevensverzameling zal moeten blijken of de aantallen van vóór de coronapandemie opnieuw worden gehaald.

Alle volledige jaarrapporten zijn te vinden op **www.jaarrapportkerk.be**. Wie dat wil, kan zelf cijfers vergelijken. In hun totaliteit bieden de verzamelde jaarrapporten ook een vollediger beeld van het leven in de Kerk dan een individueel rapport vermag.

Het rapport werd op vraag van de Bisschoppenconferentie van België uitgewerkt door Stéphane Nicolas en Jeroen Moens, in samenwerking met prof. dr. Wim Vandewiele (KU Leuven) en dr. Catherine Chevalier (UCLouvain). Bernard Du Four, Tommy Scholtes s.j., Bruno Spriet en Pieter Vandecasteele maakten eveneens deel uit van de stuurgroep, die onder toezicht stond van mgr. Herman Cosijns.

© L.L.C.

Inhoudstafel

Voorwoord kardinaal De Kesel	3
Cijfers over de Kerk: enkele verduidelijkingen	6
Overstromingen	11
Innovatie:	20
Digitalisering	21
Ecologie	30
Gebruik kerkgebouwen	35
Parochies	41
Overleg in de Kerk	45
Diversiteit	53
Kerk in dienst van de samenleving	64
Solidariteitsorganisaties	72
Kerk in cijfers	78
Godsdienstpraktijk	79
Medewerkers	80
Religieuzen	85
Bedevaartsoorden	88
Bezinningscentra & gastenverblijven	90
Katholieke media	91
Seksueel misbruik	97
Onderwijs	98

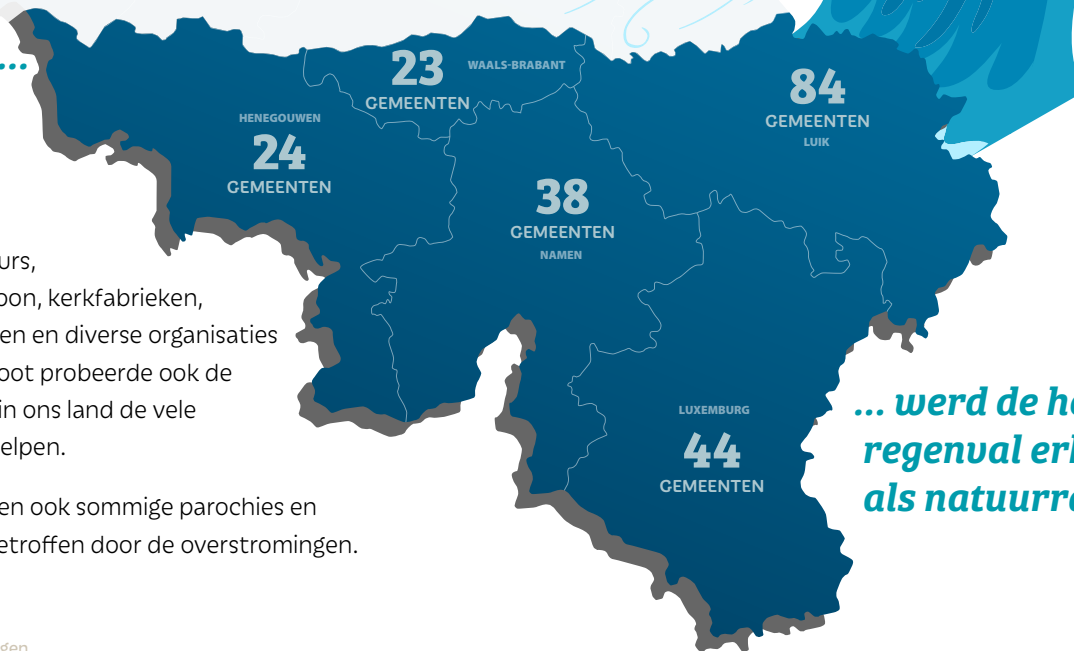
© Marc Allegaert

OVERSTROMINGEN

Overstromingen

Op 14, 15 en 16 juli 2021 werd België getroffen door uitzonderlijk zware overstromingen.

In ...

Via Caritas Secours, Caritas Hulpbetoon, kerkfabrieken, katholieke scholen en diverse organisaties binnen haar schoot probeerde ook de katholieke Kerk in ons land de vele slachtoffers te helpen.

Daarnaast werden ook sommige parochies en kerken ernstig getroffen door de overstromingen.

... werd de hevige regenval erkend als natuurramp.

© Jean-René Thonard

In het bisdom Luik worden
31 kerkgebouwen
getroffen door de
overstromingen

Saint-Remacle

Verviers. Het regent al enkele dagen aan een stuk en op 14 juli 2021 bereikt de Vesder een ongeziene hoogte. Om 2 uur 's nachts treft ons een eerste golf, amper twee uur later gevolgd door een tweede, die nog krachtiger is. Het water sleurt alles mee, neemt levens, huizen en goederen; vernielt handelszaken, scholen, kerken en bedrijven. In de ochtend en de uren die volgen is er niets anders dan verwoesting en verbijstering. Vanaf 12 uur 's middags, op donderdag 15 juli, wordt het centrum van Verviers opnieuw toegankelijk. Met onze laarzen aan vorderen we langzaam. Honderden vernielde en beschadigde auto's, sommige nog nauwelijks herkenbaar, blokkeren de straten. Stilaan wordt de omvang van de schade duidelijk.

Jean-René Thonard
Secretaris kerkfabriek Saint Remacle - Saint Lambert (Verviers)

Caritas Secours en Caritas Hulpbetoon

Al in de ochtend van 15 juli 2021 doet Caritas Secours als een van de eerste hulporganisaties een oproep voor giften. Eind juli wordt de eerste schijf financiële hulp bezorgd aan de organisaties die in Luik en Verviers concrete hulp bieden.

Het ingezamelde geld wordt vooral gebruikt

- voor de aankoop van grote en kleine huishoudtoestellen, verwarmingsketels, kachels, keukens;
- voor de betaling van achterstallige facturen (energie, huur e.a.) wanneer slachtoffers niet verzekerd waren of huiseigenaren in gebreke bleven.

De slachtoffers van de overstromingen klopten ook bij Caritas Secours aan bij moeilijkheden met verzekeringsmaatschappijen of wanneer het OCMW of het Rode Kruis hen niet konden helpen.

Door **caritas**
Secours
ingezameld en besteed bedrag:
€ 553.997,54

De Vlaamse zusterorganisatie

 caritas
Hulpbetoon
zamelde geld in met de actie
'Watersnood'. Zij verdeelde
€ 367.980,34
onder lokale hulporganisaties.

© Caritas Secours

Solidaire Kerk

Al snel kwam er solidariteit op gang van buiten de getroffen bisdommen, en ook van buiten het Franstalige landsdeel. Talloze vrijwilligers kwamen van overal om mee te helpen bij het opruimen en schoonmaken.

Binnen veel geledingen van de Kerk ontstond concrete solidariteit voor de slachtoffers van de overstromingen.

BANNEUX

Het bedevaartsoord van Banneux maakte in het onthaalcentrum **150 plaatsen** vrij voor mensen van wie het huis ernstig beschadigd was.

Duur van het verblijf:
van 15 juli 2021 tot 14 januari 2022.

Bisdom Hasselt schenkt 60.000 euro aan slachtoffers watersnood

Na de watersnood in Franstalig België riep bisschop Patrick Hoogmartens van Hasselt op tot concrete solidariteit via het diocesane noodfonds. In geen tijd werd zo bijna 60.000 euro verzameld. Het vicariaat diaconie en caritas verdeelde deze gelden aan lokale projecten die de fondsen omzetten in tastbare hulp. Zo kon men bijvoorbeeld via de financiële steun van de Italiaanse gemeenschap in het bisdom Hasselt tientallen wasmachines, droogkasten en koelkasten afleveren aan 64 gezinnen in de vallei van de Vesder.

De focolarebeweging is een internationale beweging die in 1962 werd erkend door de Kerk. De naam is afkomstig van het Italiaanse woord 'focolare', dat 'vuurhaard' betekent.

Onmiddellijk na de overstromingen startte de focolarebeweging een actie voor de slachtoffers van de overstromingen.

30 vrijwilligers

Ong. **100** bezoeken aan de getroffen dorpen

De geboden hulp varieerde van voedsel, kledij, meubels, droogkasten, wasmachines, medewerking in de onthaalcentra in de Vesdervallei, poetsen en repareren bij mensen thuis, tot een luisterend oor.

Ingezameld bedrag:
€ 50.000

Aantal geholpen gezinnen: ong. **60**

Centre Interdiocésain du Patrimoine et des Arts Religieux

Ook het CIPAR ('Centre Interdiocésain du Patrimoine et des Arts') schoot midden juli in actie. Het maakte al snel een lijst op van kerkgebouwen die hadden geleden onder het wassende water. Daarnaast assisteerde het CIPAR de diocesane diensten voor het patrimonium van het bisdom Luik en het vicariaat Waals-Brabant. Medewerkers gingen ter plaatse om de schade op te meten en werkten oplossingen uit voor de conservering van het kunstpatrimonium van de getroffen kerkgebouwen.

De hoofdtaak van het CIPAR was vooral het documenteren van de interventies in de kerken (rapporteren van observaties en vaststellingen van de schade, verzamelen van fotomateriaal, contacten verzorgen tussen restaurateurs en kerkfabrieken). Zo wonnen de restaurateurs tijd als ze ter plekke kwamen voor noodinterventies.

Meer informatie over de werking van het CIPAR: zie pag. 39

© Michiel Van Mulders

Luc Verbrugge
Operationeel directeur van de
diocesane bedevaarten (Bisdom Brugge)

Bisdom Brugge: 'Troost voor Trooz'

Direct na de overstromingen hadden we vanuit de dienst bedevaarten van Bisdom Brugge contact met de zwaar getroffen gemeente Trooz. Op 10 augustus reden we een eerste keer met een volle bus naar Trooz. We ruimden de hele dag puin in en rond het gemeentelijk sportcentrum en ook bij enkele mensen thuis. In september gingen we met een volle dubbeldeksbus. We deden allerlei klusjes bij privépersonen en haalden de rest van de modder en het vuilnis uit de sporthallen. We hadden die dag ook een vrachtwagen bij met stoelen en tafels om het sportcentrum weer aan te kleden.

Maandenlang werden op 22 plaatsen in ons bisdom, in kerken, kloosters, parochiecentra en bedrijven, spullen verzameld. Bijna alle parochies en pastorale eenheden werkten hieraan mee. Al het ingezameld materiaal werd in de leegstaande kerk van het Grootseminarie in Brugge bijeengebracht ... tot de kerk helemaal vol lag! Wekenlang heeft een vaste ploeg vrijwilligers alles gesorteerd, gewikt en gewogen en netjes in dozen geklasseerd, tot we **70 volle europallets** konden stapelen. In april hebben we dan in de door ons opgeruimde sportaccommodatie een grote weggeefmarkt opgezet. Op een kleine halve dag was al het materiaal dat we meehadden (**4 vrachtwagens**) uitgedeeld aan zowat **1.000 mensen**, die met een certificaat van slachtoffer blij en zeer dankbaar waren om eens gratis te mogen shoppen.

Solidariteit binnen het katholiek onderwijs

Ook veel scholen hadden te lijden onder de overstromingen. In het bisdom Luik telden de schoolbesturen van het katholiek onderwijs 15 getroffen scholen in het basisonderwijs. Binnen de koepels van het katholiek onderwijs kwam voor hen solidariteit op gang.

- Katholiek Onderwijs Vlaanderen gaf de noodkreet van de getroffen scholen door aan de scholen in Vlaanderen. Veel Vlaamse scholen lieten weten dat ze wilden helpen.
- Elke Vlaamse school die zich richtte tot het Segec (de Franstalige koepel van het katholiek onderwijs) kreeg via de onderwijsdiensten van de bisdommen een getroffen Franstalige school toegewezen.

34 basisscholen van Katholiek Onderwijs Vlaanderen tonen zich solidair en bieden allerlei vorm van hulp aan de getroffen basisscholen uit de provincie Luik.

Ook in het secundair onderwijs werden scholen getroffen door de overstromingen en boden Vlaamse scholen financiële en materiële hulp (aantal onbekend).

Lieven Boeve,
directeur-generaal Katholiek Onderwijs Vlaanderen:

"De getuigenissen over de overstromingen hebben ons allemaal aangegrepen. Sommige scholen zijn zo erg beschadigd dat de start van het schooljaar in het gedrang komt. De voorbije weken hebben enkele scholen en leraren al initiatieven genomen of voorbereid om getroffen collega's te helpen. Als netwerk kunnen wij ons steentje bijdragen door scholen met elkaar in contact te brengen, uit solidariteit met de schoolteams en de leerlingen."

Michel Galasyka,
diocesaan directeur basisonderwijs (CoDiEC) van Luik:

"Wij begeleiden 15 katholieke basisscholen die ernstig getroffen zijn. De snelheid waarmee het water steeg en de kracht van het water veroorzaakten aanzienlijke schade: kapotte verwarmingsketels, vernielde elektriciteits- en gasaansluitingen, aangetaste stabiliteit van de gebouwen, ingestorte muren, onbruikbaar geworden schoolmateriaal, verloren administratieve documenten ... (...) Het lijkt ons wenselijk dat er gerichte solidariteit komt, een soort partnerschap tussen een Vlaamse en een Waalse school."

Ecole Libre de Fraipont

Schade: alle klassen op het gelijkvloers buiten gebruik

Hulp vanuit: Vrije basisschool Sint-Lucia uit Oelegem, Virgo Maria Instituut uit Merksem en Sinte-Maartensschool uit Meise

Vanuit de Vlaamse scholen kwam een belangrijke financiële bijdrage en concrete hulp van mensen die in Fraipont mee de handen uit de mouwen staken.

Ecole de la Providence et Ecole Saint-Lambert à Pepinster

Schade: de site van 'la Providence' was helemaal vernield.

Hulp vanuit: VBS Sint-Pieter uit Oostkamp, Damiaanschool uit Kortrijk, Mater Dei uit Brasschaat en Sint-Jansschool uit Knokke.

De vrije scholen van Pepinster hadden veel contact met de vier Vlaamse scholen. Vanuit Kortrijk kwam een gift van € 10.000 (gebruikt voor de aankoop van nieuwe schoolbanken), een andere school gaf € 2.300. Er kwam veel medewerking vanuit de ouderverenigingen van de Vlaamse scholen.

écoles libres
PEPINSTER

A hand is shown interacting with a futuristic, semi-transparent digital interface. The interface is composed of a grid of colorful icons connected by glowing lines. The icons include a Wi-Fi symbol, a globe, a lightbulb, a smartphone, a person silhouette, a gear, a document, a magnifying glass, and a speech bubble. The word "INNOVATIE" is prominently displayed in the center of the interface in a bold, white, sans-serif font. The background is a soft, warm gradient with some lens flare effects, suggesting a high-tech, innovative environment.

INNOVATIE

Innovatie - Digitalisering

In de eerste helft van 2021 golden nog vele beperkingen op fysieke bijeenkomsten. Die brachten de digitalisering in de Kerk in een verdere stroomversnelling. Tal van parochies, bisdommen, kerkverbonden organisaties, kloosterordes en religieuze congregaties probeerden via digitale weg mensen te bereiken voor vergaderingen, conferenties, catechese, vormingen en eucharistievieringen. Op veel plaatsen werd daarvoor geïnvesteerd in middelen en mensen.

Bisdom Antwerpen: Evangelisatie via nieuwe media

Vanuit het bisdom Antwerpen en vanuit de kathedraal van Antwerpen werd tijdens de lockdown sterk ingezet op de dagelijkse streaming van de eucharistieviering. Daarnaast groeide op het YouTube-kanaal van het bisdom een uitgebreider **digitaal aanbod** met filmpjes over het Evangelie of over geloofsvragen. Het digitaal materiaal van het bisdom wil het christelijk verhaal toegankelijk maken voor een breder publiek.

- **Webinars** over het bijbelboek Handelingen (13 afleveringen met interactie via chat, gemiddeld 500 weergaven) en over de brieven van Paulus (28 afleveringen, gemiddeld 200 weergaven)
- **Reportagereeks** 'In de naam van Jezus': 15 pastorale eenheden worden in beeld gebracht vanuit de verschillende Jezusnamen met telkens een exegetische intro door bisschop Johan Bonny (15 afleveringen, gemiddeld 500 weergaven)

Om de digitale verkondiging in goede banen te leiden werd in juli 2021 Bart Paepen, pastoor van de Antwerpse kathedraal, benoemd tot bisschoppelijk gedelegeerde voor Evangelisatie en Nieuwe Media.

Tijdens de eerste lockdown focusten we ons op de huisliturgie. We boden daarvoor wekelijks teksten aan, via onze website en via tekstblaadjes in de kerken om mee te nemen naar huis. In de tweede lockdown be-

slisten we om wekelijks de eucharistieviering te streamen, telkens vanuit een andere kerk in onze parochie. We leerden dat al doende.

Gaandeweg zijn we gestart met 'bidden met de Schrift': we gaven een digitaal aanbod om thuis met de lezing van de dag te bidden; eerst twee keer per week, momenteel één keer. Al onze inspanningen waren erop gericht een band te houden met de parochianen. Zij apprecieerden vooral de gestreamde vieringen.

Katrien Cocquyt
Parochieassistente
Parochie H. Franciscus van Assisi (Assenede/Evergem/Zelzate)

Digitalisering katholieke Kerk in België

20 augustus 2021

Twee halftijdse medewerkers versterken het interdiocesane team dat de verdere digitalisering van de katholieke Kerk en de bisdommen moet onderzoeken. In een eerste fase gaan de inspanningen naar het digitaliseren van administratieve gegevens van alle Belgische bisdommen.

www.egliseinfo.be

De GPS van 2.500 kerken in Franstalig België

Egliseinfo.be is een katholieke Belgische start-up die gratis alle kerken en uren van eucharistievieringen toont. Gelanceerd met Pasen 2014 bundelt de website 2.500 (95 %) kerkgebouwen en parochies in Franstalig België. Het project wordt volledig gedragen door geëngageerde leken gelovigen.

© Egliseinfo

Meer dan
187.000
bezoekte pagina's
in de aanloop
naar Pasen 2021

Met Pasen 2022 zagen we een stijging van 65 % in het aantal zoekopdrachten in vergelijking met het jaar ervoor. We hadden niet verwacht dat we zo snel op het precoronaniveau zouden zitten. In het afgelopen jaar, tussen Pasen 2021 en Pasen 2022, hebben 276.000 bezoekers meer dan 1,5 miljoen pagina's geconsulteerd, een stijging van 30 %. Dat is verheugend en toont de kracht van de katholieke Kerk in Franstalig België, na twee moeilijke pandemiejaren waarin lange tijd geen publiek toegankelijke missen mogelijk waren.

Jacques Galloy
Initiatiefnemer egliseinfo.be

Vroeger keek ik veel naar video's op YouTube. Een paar jaar geleden was er een golf van vulgariserende filmpjes over geschiedenis, fysica, biologie enz. Daarin werden moeilijke onderwerpen heel toegankelijk, en vaak met veel humor, uit de doeken gedaan.

Ik wou hetzelfde doen. Het duurde wel enkele jaren om mezelf daarin te vormen, de juiste formule te vinden én de moed om eraan te beginnen. Bij de eerste lockdown in 2020 werd mijn agenda plots leeg en kon ik al wat ik geleerd had gebruiken om op zondag live te gaan met gebeden. Voor de cadrage en de toon liet ik me inspireren door spelers die hun videogames streamen. De liveopname liet interactiviteit en een echte uitwisseling toe, waarbij ik de berichten las die kijkers schreven in de chat.

Vervolgens heb ik me beziggehouden met vulgariserende video's. Ik ben erin geslaagd er een achtstal te schrijven, te filmen, te monteren en te publiceren. Ik moest er echter noodgedwongen mee stoppen toen ik tot pastoor werd benoemd in de pastorale eenheid van Amay. Wat me interessant lijkt in dat soort video's, is dat ik het concrete leven in de Kerk kon tonen. Want wat men normaal in de media ziet van de Kerk zijn bischopsbenoeringen, seksuele en financiële schandalen, uitspraken van de paus enz.

Over theologie en de theorie van het geloof hebben we bibliotheken vol. Waar het ons aan ontbreekt in de kerkelijke communicatie is de vulgarisatie. Daaraan probeer ik mijn steentje bij te dragen.

Thomas Sabbadini
Pastoor pastorale eenheid Notre-Dame de Grâce (Amay)

Primeur in België: de digitale collecte

31 mei 2021

Het bisdom Luik lanceert als eerste bisdom in België een alternatief voor de gewone collecte in cash. Het gaat om 'La Quête', een app op smartphones en iPhones. Het is een bijkomende tool om geld in te zamelen die gratis ter beschikking wordt gesteld aan de kerken, kapellen, kloosters, abdijen en heiligdommen van het bisdom. Voorlopig bestaat de app enkel in een Franstalige versie.

La seule bonne raison de sortir votre téléphone ici !

Téléchargez
l'Application
La Quête

Jezüieten: internetpastoraat

Vlaanderen en Nederland

Het Platform voor Ignatiaanse Spiritualiteit van de jezüieten in de Lage Landen (Vlaanderen en Nederland) is op internet verantwoordelijk voor volgende websites:

- **biddenonderweg.org**: dagelijkse Bijbelse gebeds-podcast met een van de lezingen van de dag en aanbod van thematische podcastretraites, **dagelijks gemiddeld 21.000 luisteraars** via app en website
- **gewijderuimte.org**: dagelijks een geschreven bijbelmeditatie met evangelielezing van de dag, **6.000 verschillende gebruikers** op maandbasis
- **ignatiaansbidden.org**: ieder jaar in de 40-dagentijd en advent ignatiaanse retraites via e-mail; gemiddeld 20.000 verschillende (groepen van) deelnemers

- **inalledingen.org**: ignatiaans geïnspireerde blog van jezuïet Nikolaas Sintobin, **rond 6.000 verschillende bezoekers** per maand
- **igniswebmagazine.nl**: digitaal magazine over geloof, samenleving en cultuur; drie bijdragen per week; **10.000 bezoekers per maand** (met een vaste groep van 3.300 lezers uit Nederland en Vlaanderen).
- **verderkijken.org**: videowebsite voor pastores: profane video's als wipplank naar innerlijkheid en gebed, 1.500 bezoekers per maand
- **jezuïeten.org**: portaalsite met maandelijks meer dan **7.000 unieke bezoekers**

Dit aanbod wordt ondersteund met een uitgebreide aanwezigheid op Facebook, Twitter, Instagram, YouTube, Spotify, Soundcloud en iTunes.

Franstalig België en Frankrijk

Het digitale portaal van de jezuïeten over de Geestelijke Oefeningen en de spiritualiteit van Ignatius van Loyola ging in 2017 online als www.prienchemin.org. Het biedt een waaier aan mogelijkheden om het geloof te beleven volgens het motto van Ignatius om 'God te zoeken en te vinden in alle dingen'.

- **Podcast:** geleide audiomeditatie van 15 minuten op basis van een passage uit het Evangelie van de dag (te downloaden als iOS- en Android-app, beschikbaar op Deezer, Spotify, Alexa, Google, Apple ...), **ong. 40.000 luisteraars/dag**
 - **Vers Dimanche:** dagelijkse meditatie die de gebruiker een hele week lang helpt bidden met het Evangelie van de volgende zondag (beschikbaar als WebApp), **3.800 volgers**
 - **La minute:** een korte video die elke week het geloof verduidelijkt
 - **Retraites en bezinningen:** een catalogus van retraites die online toegankelijk zijn en die men thuis en op het eigen ritme kan volgen. Een zoekmachine laat toe op basis van verschillende criteria (plaats, thema, data ...) het aanbod te verkennen van de ignatiane bezinningscentra. Meer dan 1.000 retraites en sessies van 16 centra uit België en Frankrijk. **3.600 personen** volgen online de vastenretraite.

prie en chemin

podcast
±40.000
luisteraars/dag

niewsbrief
6.000
abonnees

525.748

views in 2021

8.300

abonnees

1.600

views per dag

Dominicanen.tv / Dominicains.tv
is het tweetalig YouTube-kanaal
van de dominicanen in België.

De programma's worden gemaakt
vanuit twee opnamestudio's in
België (Luik en Brussel).

Gelanceerd in 2012

Sinds 2015: wekelijkse video
met interviews en homilieën

Afleveringen van telkens 10 minuten

Theologische, filosofische en wetenschappelijke
duiding over kerkelijke, spirituele en
maatschappelijke thema's

Innovatie - Ecologie

In 2015 publiceerde paus Franciscus de encycliek *Laudato Si' (Geprezen zijt Gij!)*.

In deze brief spoort de paus 'alle mensen van goede wil' aan om met respect en eerbied om te gaan met de aarde, ons gemeenschappelijk huis, én met de armen.

Tevens worden bisdommen, parochies, kerkelijke organisaties en voorzieningen uitgenodigd om versneld werk te maken van een eigen klimaatplan, bijvoorbeeld om gebouwen klimaatneutraal en activiteiten koolstofarm te maken. Ook in de Kerk in België groeit het ecologisch bewustzijn en wordt steeds meer ingezet op duurzaamheid.

VLAANDEREN: ECOKERK

Campagne 'Met een 7-sprong naar integrale ecologie'

De campagne pikt in op het *Laudato Si' Actieplatform*: paus Franciscus nodigde 7 doelgroepen uit om via de realisatie van 7 Laudato Si'-doelen op 7 jaar tijd volledig duurzaam te worden.

De lancering gebeurde tijdens de *Laudato Si'-week* in mei 2021. Met het aanbod voor liturgie, bezinning en actie, stond ze ook centraal tijdens de Scheppingsperiode van 1/9 tot 4/10.

Initiatieven van de medewerkers en werkgroepen in de bisdommen ondersteunden de campagne, zoals **De zomer van Laudato Si'** in het bisdom Hasselt, het **Project Wij(k)water** i.s.m. het Gents Milieufrent in het bisdom Gent, de **gebedsdienst op 1 september** in de tuin van de scheutisten in Schilde (bisdom Antwerpen) of het **onderzoek bij Leuvense parochies** door theologiestudenten van KU Leuven, in het vicariaat Vlaams Brabant & Mechelen.

Plant een Laudato Si'-boom

Intussen groeit er op een 60-tal plaatsen een Laudato Si'-boom, als zichtbaar symbool van het engagement voor integrale ecologie.

Justice & Peace Europe

'Naar een integrale ecologie – hoe omgaan met de sociale en ecologische crisis?' was de titel van het jaarlijks congres van Justice & Peace Europe dat Ecokerk begin oktober mee organiseerde in Brussel en Leuven.

Klimaattop Glasgow

Ecokerk verspreidde de gezamenlijke brief voor COP26 in Glasgow van paus Franciscus, oecumenisch patriarch Bartholomeüs en de anglicaanse aartsbisschop Justin Welby, evenals de oproep van de wereldreligies op 4 oktober vanuit het Vaticaan. Ecokerk riep ook op om op 10 oktober mee op te stappen in de klimaatmars.

Bisdom Hasselt: De zomer van *Laudato Si'*

Bisdom Hasselt werkte in de 7 dekenaten uitgestippelde wandelingen uit waarbij mensen met elkaar in gesprek kunnen gaan over *Laudato Si'*. Uitgangspunt van de wandelingen is dialoog met vijf organisaties (waaronder Natuurpunt en Limburgs Platform voor mensen op de vlucht) die elk op hun manier met de thema's uit *Laudato Si'* bezig zijn.

Waals-Brabant: Colline de Penuel

Dit project ontstond 40 jaar geleden door toedoen van Hubert Van Ruymbeke die in het hart van Waals-Brabant een voor iedereen toegankelijke plek wou creëren voor stilte, ontmoeting en gebed.

Op het domein zijn de gasten welkom in *zgn. poustinias* (Russisch voor woestijn). Het zijn kamers of kleine huisjes waar

mensen terecht kunnen die even willen stilvallen en terugkeren naar de essentie. Het project schrijft zich in in de dynamiek van integrale ecologie, met aandacht voor duurzame voeding (huisgemaakt brood, bewaring van groenten door lacto-fermentatie, pesto op basis van wilde planten, sap van de eigen fruitbomen ...).

Pinksteren: bezinningsweekend rond *Laudato Si'*. Meer dan 100 mensen kwamen samen voor ontmoeting, conferenties en gebed.

7 hectare natuur (bos en weide)
onderhouden met bijzondere aandacht voor de natuurlijke evenwichten

7 poustinias
7 beschikbare plaatsen voor gasten

13 permanente vrijwilligers

Colline de Penuel

Bisdom Hasselt verhuist naar ecologische nieuwbouw

25 mei 2021

© Jente Vandewijfer

Het bisdom Hasselt verkleint de ecologische voetafdruk en brengt de bestuursdiensten onder in een nieuw, kleiner en bijna energieneutraal gebouw. In het nieuwe pand wordt maximaal gebruik gemaakt van de minst energieverstrijkende toepassingen zoals geothermie. Klimaatplafonds, goed geïsoleerde ramen en claustramuren zorgen voor aangename temperaturen, zonder gebruik te moeten maken van airco's.

2021: verantwoordelijke ecologie in de Waalse bisdommen

Met de publicatie van *Laudato Si'* zette paus Franciscus de integrale ecologie hoog op de agenda. Een aantal katholieke gelovigen nam vanuit hun ecologische bezorgdheid op eigen initiatief contact op met hun bisschop met de vraag om de encycliek ook praktisch gevolg te geven en de boodschap ervan ruimer bekend te maken. De bisschoppen gaven gehoor aan hun voorstellen. In 2021 werd in elk bisdom van de Kerk in Wallonië een referentiepersoon voor integrale ecologie benoemd.

Hun belangrijkste taken zijn:

- de geloofsgemeenschappen sensibiliseren voor het ecologische thema,
- projecten of lokale initiatieven rond integrale ecologie op poten zetten of mee begeleiden,
- ontmoetingen van parochianen of van groepen van vormelingen, scholieren e.a. begeleiden,
- materiaal ontwikkelen voor de pastoraal op school, voor de liturgie (integreren van passages uit *Laudato Si'*), de catechese
...

De referenten voor integrale ecologie in de Waalse bisdommen: (v.l.n.r.) Valentin Leclère (bisdom Doornik), David Abeels (vicariaat Waals-Brabant), Joaquim Lesne (bisdom Luik) en H  l  ne Lathuraz (bisdom Namen)

Innovatie in beheer en gebruik kerkgebouwen

De secularisatie van de samenleving en het verminderd aantal kerkbezoekers maken dat de Kerk zoekt naar nieuwe manieren om het religieus patrimonium te valoriseren en naar nieuwe vormen van kerkgebruik voor de gelovigen en voor het grote publiek.

Kerken in Vlaanderen

Wanneer er nog religieuze activiteiten plaatsvinden in een parochiekerk, maar die te groot is voor de plaatselijke geloofsgemeenschap, wordt vaak een **nevenbestemming** overwogen.

Multifunctioneel gebruik is een nevenbestemming in de 'tijd'. Wanneer in de kerk geen religieuze activiteiten plaatsvinden, kan het gebouw gebruikt worden door andere organisaties, bv. voor de repetitie van een toneel- of muziekgroep of als extra klaslokaal voor de plaatselijke school. Bijna alle parochiekerken in Vlaanderen worden occasioneel of regelmatig gebruikt voor niet-liturgische activiteiten.

Gedeeld gebruik is een nevenbestemming in de 'ruimte'. In het kerkgebouw worden architecturale aanpassingen gedaan. Er ontstaat een kleinere liturgische ruimte, met daarnaast ruimte voor een of meerdere lokalen voor een andere permanente invulling.

In Vlaanderen zijn er **107 kerken** die openstaan voor religieuze activiteiten van andere katholieke of christelijke geloofsgemeenschappen (zie ook pag. 57-58).

Vlaamse kerkenbeleidsplannen (juni 2021)

202 kerken met gedeelde nevenbestemming

564 kerken met multifunctioneel gebruik

Gedeeld gebruik

Hoeselt: bibliotheek in Onze-Lieve-Vrouw Maria Middelaars

Omdat de kerk steeds minder werd gebruikt, sloegen kerkfabriek en gemeente in 2018 de handen in elkaar voor de realisatie van een bibliotheek in de kerk. In het schip kwam een nieuwe ruimte met een nieuwe toegang. Het koor van de kerk is nog steeds in gebruik als ruimte voor de eredienst en heeft tot tachtig zitplaatsen. Twee derde van het kerkgebouw wordt ingenomen door de nieuwe bibliotheek.

Ook in Diksmuide, Kaulille en Wielsbeke kreeg de gemeentelijke bibliotheek een plek in een kerk.

Twee voorbeelden

Multifunctioneel gebruik

Knokke-Heist: Sint-Margaretakerk

De parochiekerk biedt onderdak aan 'Mama's voor Kinderen' die zich inzet voor mama's met jonge kinderen, door ze een luisterend oor, voedsel- en andere hulp te bieden. Daarnaast staat de kerk open voor culturele activiteiten. De kerk is uitgerust met een beamer, projectiescherm en aangepaste podiumverlichting. De kerkfabriek is lid van Open Kerken (zie pag. 40) en de kerk is het hele jaar geopend.

© Rob Allaert

Bisdom Luik 'Objectif 2020'

Diocesane richtlijnen voor gebruik en toekomst kerkgebouwen

Het bisdom Luik telt meer dan 500 kerken. Deze publicatie vraagt de pastorale eenheden van het bisdom om voor hun kerkgebouwen een toekomstplan op te stellen, in samenwerking met de kerkfabrieken en gemeentelijke overheden. Het plan moet bepalen welke kerken een centrale plaats hebben in de pastoraal en waar op vaste momenten eucharistie wordt gevierd. Voor de overige kerkgebouwen wordt gevraagd creatief na te denken en te zoeken naar manieren om ze zoveel mogelijk open te stellen voor het publiek, via gedeeld of multifunctioneel gebruik.

Herbestemmingen in België

Wanneer een parochiekerk niet meer voor religieuze activiteiten in aanmerking komt, kan zij door een beslissing van de bisschop definitief aan de eredienst onttrokken worden. Het kerkgebouw krijgt in samenwerking met de overheid een nieuwe functie, een zogenaamde herbestemming.

In 2021 werden 35 parochiekerken onttrokken aan de eredienst.

PARCUM

PARCUM werd in 1997 opgericht als Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur (CRKC) door de Vlaamse bisdommen, de koepel van de religieuzen in Vlaanderen, de Vereniging van Vlaamse Norbertijnenabdijen en de KU Leuven. Het is het door de Vlaamse overheid erkende museum en expertisecentrum voor religieuze kunst en cultuur. PARCUM beheert en ontsluit een eigen collectie van uiteenlopende kunst- en cultuurobjecten die getuigen van de rijke religieuze cultuur in Vlaanderen in de voorbije vijftien eeuwen.

PARCUM realiseerde in 2021:

- 13 trajecten voor de waardering, selectie en herbestemming van religieus erfgoed van parochiekerken
- 5 trajecten voor de waardering, selectie en herbestemming van religieus erfgoed van religieuze instituten
- 5 inventarisatietrajecten van religieus erfgoed in religieuze instituten
- 5 inventarisatietrajecten van religieus erfgoed in parochiekerken
- 5 taxatietrajecten
- 5 begeleidingstrajecten immaterieel erfgoed

Voor de thematentoonstellingen in het museum: zie pag. 87

18

medewerkers

De depotcollectie
bestaat uit

ca. 5.300
inventarisnummers

CIPAR is in Franstalig België het interdiocesaan centrum voor patrimonium en kunst. Het expertisecentrum ondersteunt de patrimoniumdiensten van de bisdommen en de kerkfabrieken in hun zorg voor het religieus erfgoed.

2,5 vte
medewerkers

teams
van vrijwilligers
in de parochies

Beveiliging van kerkgebouwen

In 2021 legde CIPAR de klemtoon op de beveiliging van het religieus erfgoed.

Het verminderde kerkbezoek en het hergroeperen van de eucharistievieringen maken dat er in kerkgebouwen minder controle is. Ook de kennis over het goed beheer van het erfgoed boert achteruit, wat soms leidt tot slecht onderhoud, verlies of diefstal. De toegang tot de gebouwen voldoet ook vaak niet meer aan de huidige normen inzake inbraakbeveiliging.

In 2021 konden parochies via een vragenlijst de beveiliging van hun kerkgebouwen evalueren. De kant-en-klare tool, die bestaat uit 250 vragen over alle risico's waarmee een kerk te maken kan krijgen, is bedoeld voor de medewerkers van kerkfabrieken. Ze krijgen zo een betere kijk op de sterke en zwakke punten van de beveiliging van hun kerkgebouw.

CIPAR wil de implementatie van veiligheidsmaatregelen en vaste noodprocedures in het geval van rampen bevorderen.

Open Kerken

Het netwerk Open Kerken heeft tot doel de te vaak gesloten deuren van religieus erfgoed te openen, en dit niet alleen voor gelovigen tijdens de eredienst, maar ook voor buurtbewoners, toeristen, liefhebbers van kunst, muziek en cultuur, en zelfs studenten tijdens de blokperiode. De deur van een kerk open zetten, de kerk inschakelen in een toeristische route of het centrum maken van diverse activiteiten naast de eredienst, blaast een kerk nieuw leven in en maakt een kerk relevant.

Het netwerk Open Kerken telde in 2021 in België 352 gebedshuizen van 6 verschillende religies. De provincie Oost-Vlaanderen telt het meest opengestelde kerken (62), gevolgd door West-Vlaanderen (56), Henegouwen (52), Luik (37), Vlaams-Brabant (33), Luxemburg (25), Limburg (24), Antwerpen (24), Namen (19), het Brussels Hoofdstedelijke Gewest (12) en Waals-Brabant (8).

Open Kerkendagen (elk jaar in het eerste weekend van juni):

471 deelnemende kerken in 2021

INNOVATIE IN PAROCHIES

Een andere vorm van innovatie voltrekt zich in de lokale geloofsgemeenschappen. Op verschillende plaatsen zoeken gelovigen naar nieuwe wegen en nieuwe manieren om hun gelovig-zijn te beleven en te verkondigen.

Op basis van een
jaarlijkse projectoproep
werden de voorbije **drie jaar**
45 projecten
geselecteerd.

Vlaanderen: Space for Grace

Het innovatieplatform Space for Grace wil lokale geloofsgemeenschappen binnen de katholieke Kerk versterken en vitaliseren door hun vernieuwende initiatieven financieel te ondersteunen.

De projecten zetten in op diverse vormen van innovatie: professionaliseren van communicatie, aanwezigheid op sociale media, raakvlakken tussen geloof en kunst; *Laudato Si'* en integrale ecologie, ketenzorg, aanbod voor specifieke doelgroepen (jongeren, zinzoekers ...) e.a.

De teams van de geselecteerde projecten komen samen in *learning communities* waar ze vorming krijgen en leren van en met elkaar. Zo groeit een netwerk van vernieuwende en dynamische geloofsgemeenschappen, die hopelijk anderen aanzetten en inspireren om ook creatief en innovatief met hun pastoraal aanbod aan de slag te gaan.

Space for Grace loopt gelijktijdig in Vlaanderen, Nederland en Duitsland (onder de naam *Räume des Glaubens*). Space for Grace Vlaanderen ontstond in de schoot van het Interdiocesaan Pastoraal Beraad. Het Academisch Centrum Praktische Theologie van de KU Leuven staat mee garant voor de inhoud van het leertraject.

www.spaceforgrace.be

Unconditional – Duffel

Unconditional zet in op een verwelkomende spiritualiteit langs wegen van muziek, gesprek, meditatie, gebed, verkondiging en ontmoeting. Daarvan mogen mensen 'onvoorwaardelijk' plukken, d.w.z. zonder de verplichting een godsdienst of Kerk te moeten omhelzen.

Unconditional wil zo gehoor geven aan de oproep van paus Franciscus om naar de periferie te trekken: niet om zielen te winnen, maar wel om met de hulp van nieuwe ontmoetingen de zielskracht van mensen op te krikken.

www.parochieduffel.be/unconditional

Twée voorbeelden Luisterend Oor(d) – Sint-Truiden

Voor dit project is het romaanse kerkje van Sint-Pieter dé bron van inspiratie. Het mooie gebouw met een rijke geschiedenis zet aan tot verstillng en dialoog. Het is een plek die tijd en ruimte biedt voor langere verhalen en voor diepgaande ontmoeting. De werking is gericht op de onmiddellijke 'buren': de Egeltjes - dagopvang voor kinderen met stekeltjes - en Hasp-O-Zuid, een 'buitengewone' school die jongeren die een extra duwtje nodig hebben, individueel en specifiek begeleidt. Maar vanuit de Pastorale Eenheid wordt ook een breder netwerk geweven voor kansengroepen allerhande.

Enkele reacties

De selectie voor Space for Grace betekende ...

... dat ons innoverend project en onze geloofsgemeenschap een nieuwe levensadem werden ingeblazen.

(Curd Fieux, Kerkhoek Bellegem)

... dat er heel wat vruchtbare verbindingen zijn ontstaan met niet-kerkelijke groepen en instanties, waardoor een waarderende en respectvolle samenwerking met veel partners mogelijk werd.

(Griet Van Coillie, Pastorale Eenheid Balen-Mol)

... dat we ondanks de moeilijke coronajaren een nieuwe boost kregen door met de Kerk letterlijk naar buiten te treden.

(Hildegart Uvin, Hemelse Gaarde Erembodegem)

... dat ons project Bijlichten.be bij de gratie van een stevige financiële ondersteuning de ruimte kreeg om een onlinecommunity en innovatief ontmoetingsplatform voor zinzzoekers op te starten en te ontwikkelen.

(Jan Claerhout, Dominicus Gent)

Franstalig België: EcclesiaLab

EcclesiaLab werd in 2021 gecreëerd binnen het Centrum voor Praktische Theologie van de UCLouvain. Dit onderzoekscentrum wil innovatieve projecten in de pastoraal uitdenken en begeleiden. In al die projecten, hoe divers ook, gaat het om nieuwe manieren om het geloof te beleven en te verkondigen.

De eigenheid van EcclesiaLab ligt in het partnerschap met de bisdommen waarbinnen plaats is voor de drie doelen van het onderzoekscentrum: observatie, theologische reflectie en steun. 13 Franstalige bisdommen zijn partner van het project. In België gaat het om de bisdommen Luik en Doornik.

Een voorbeeld

De Pastomobile (Bisdom Doornik) Rondreizende pastorale aanwezigheid

De parochianen van de Pastorale Eenheid van Beaumont zien in hun straten vaak een atypische caravan passeren, de Pastomobile, bestuurd door deken Xavier Huvenne. "Ik zocht naar een formule die me toeliet de toer te doen van alle plaatsen in de pastorale eenheid en dichterbij mijn parochianen te staan. Omdat ik aangesteld ben voor 17 dorpen en dorpjes, heb ik gekozen voor deze caravan waarmee ik in augustus 17 dagen op ronde ben; elke dag op een andere plaats."

OVERLEG IN DE KERK

2021: START SYNODAAL TRAJECT

In 2021 nodigde paus Franciscus de lokale kerken overal ter wereld uit om mee te werken aan de voorbereiding van de zestiende Algemene Bisschoppensynode. Die bijeenkomst zal plaatsvinden in oktober 2023 en heeft als thema: *Een synodale Kerk: communio, participatie en missie*. Paus Franciscus vroeg dat de bisdommen zoveel mogelijk mensen zouden beluisteren over de rol en de taak van de Kerk in de wereld van vandaag.

In ons land begonnen alle bisdommen, ieder op hun manier, vanaf oktober 2021 aan een synodaal traject. Op tal van plaatsen waren er gespreksavonden, luisterrondes, ontmoetingen met de bisschop ... In elk bisdom werkten 2.000 tot 4.000 mensen mee aan de bevraging. Mensen uit parochies, diocesane diensten en bewegingen, gemeenschappen van buitenlandse herkomst, gevangenen en hun aalmoezeniers, bewoners van rusthuizen en hun bezoekers, migranten, armen, jongerengroepen e.a. leverden antwoorden. Bisdommen probeerden ook om christenen uit andere denominaties en niet-christenen te betrekken.

In 2022 stelden alle bisdommen een slotdocument op met de belangrijkste bevindingen. Deze werden gebundeld in een nationale synthese die aan het algemene secretariaat van de Bisschoppensynode in Rome werd bezorgd.

CULTUUR VAN OVERLEG

De denkoefeningen voor een meer synodale kerk betekenen niet dat er geen cultuur van overleg en collegialiteit in de Kerk zou bestaan. Er bestaan verschillende vormen van inspraak, advies en beraad, op het diocesane, lokale en interdiocesane niveau.

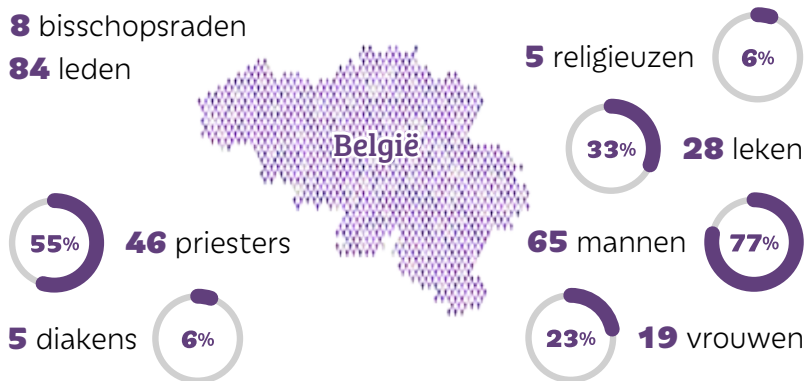
DIOCESAAN NIVEAU

BISSCHOPSRAAD

Het belangrijkste overleg- en beleidsorgaan in elk bisdom is de **bisschopsraad**. Die bestaat uit de naaste medewerkers van de bisschop (vaak vicarissen of bisschoppelijk afgevaardigden genoemd). In de bisschopsraad wordt het pastorale beleid van het bisdom besproken, evenals economische en financiële kwesties en de benoemingen van leken en priesters.

8 bisschopsraden

84 leden

DIOCESANE PASTORALE RAAD

Na het Tweede Vaticaans Concilie werden veel initiatieven genomen om het 'volk Gods' meer inspraak en verantwoordelijkheid te geven voor de weg die de Kerk moest gaan. Een ervan was de oprichting van Diocesane Pastorale Raden waarin de priesters, religieuzen en leken van het bisdom vertegenwoordigd zijn en die de bisschoppen kunnen adviseren in hun beleid.

In België beschikken **3 bisdommen** over een dergelijke pastorale raad: Antwerpen, Hasselt en Namen. De overige bisdommen formuleren de intentie om, als volgende stap in het synodaal traject dat werd begonnen in oktober 2021, opnieuw een pastorale raad op te richten.

PRIESTERRAAD

10 PRIESTERRADEN

(7 bisdommen en
3 vicariaten van
het aartsbisdom
Mechelen-Brussel)

211 leden

De priesterraad is een **adviesorgaan** van de bisschop. Het is een vertegenwoordiging van alle actieve en gepensioneerde priesters van het bisdom. Volgens het kerkelijk recht moet elk bisdom over een priesterraad beschikken. De priesterraad bestaat uit maximaal twintig leden. Daarvan worden er ten hoogste elf rechtstreeks gekozen door de priesters. De bisschop mag zelf invulling geven aan de resterende negen zetels. Een vicaris-generaal maakt ambtshalve deel uit van de priesterraad.

Daarnaast hebben veel bisdommen allerlei bijkomende raden en adviescomités. Zo heeft het aartsbisdom Mechelen-Brussel drie vicariale raden voor onderscheiden territoria (Vlaams-Brabant en Mechelen, Brussel en Waals-Brabant). Verschillende bisdommen hebben raden voor de religieuzen die actief zijn in het bisdom, een economische raad, een commissie voor de permanente diakens enz.

LOKAAL NIVEAU

De **pastorale ploeg** is een stuurgroep die zich bekommert om de pastorale zorg in de parochie of in de pastorale eenheid. Samen met en onder leiding van de pastoor dragen deze gelovige mensen de verantwoordelijkheid voor alles wat een lokale geloofsgemeenschap aan zending en taken heeft, ten dienste van het gelovige leven van de parochianen en van de wereld.

De **kerkraad** bestuurt de kerkfabriek van de parochie. Een kerkfabriek is een openbare instelling die de materiële middelen beheert die nodig zijn voor de uitoefening van de eredienst in de parochie.

De kerkfabriek staat in voor het onderhoud van de kerk van de parochie en het beheer van de goederen en de gelden die eigendom zijn van de kerkfabriek.

INTERDIOCESAAN NIVEAU

Ook op het interdiocesane niveau (d.w.z. de bisdommen overstijgend) zijn er diverse inspraak- en overlegorganen.

CIL - Le conseil interdiocésain des laïcs

De CIL is een interdiocesane raad voor geëngageerde leken in de katholieke Kerk. Hij brengt mensen uit diverse christelijke organisaties uit Brussel en Wallonië samen voor ontmoeting en overleg.

De CIL, die erkend is door de Bisschoppenconferentie, telt enkele tientallen leden, waaronder vertegenwoordigers van organisaties als BePax, de Franstalige katholieke jeugdraad (CJC), COREB (de koepel van Franstalige mannelijke en vrouwelijke religieuzen), Entraide et Fraternité, Vivre Ensemble, Justice et Paix, SeGEC, de Equipes Notre-Dame, Sant'Egidio ... en een bisschop-referent.

De algemene vergadering komt **vier keer per jaar** samen en behandelt thema's en kwesties uit de actualiteit van Kerk en samenleving. Zo werd de laatste tijd gewerkt rond thema's als de rol van leken in de Kerk, de plaats van vrouwen in de Kerk, interreligieuze dialoog, sociale rechtvaardigheid, de priesterwijding van gehuwde mannen en het synodaal traject dat geïnitieerd werd door paus Franciscus.

IPB Interdiocesaan Pastoraal Beraad

Het Interdiocesaan Pastoraal Beraad is een overlegorgaan van de katholieke Kerk in Vlaanderen. Als interdiocesaan orgaan bekleedt het IPB een unieke positie omwille van zijn samenstelling. Een **90-tal vertegenwoordigers uit de bisdommen, middenveldorganisaties, kerkelijke diensten en bewegingen** ontmoeten er elkaar. Ze brengen inzichten en bekommernissen van hun achterban binnen in het overleg. Op die manier kan het IPB luisteren naar wat in de wereld en de geloofsgemeenschappen leeft en zijn 'antennefunctie' opnemen.

Als netwerk van geëngageerde christenen bestaat het IPB hoofdzakelijk uit **leken**. Samen met de bisschoppen gaan de leden 4 maal per jaar in een synodaal overleg op zoek naar antwoorden op de uitdagingen van Kerk en samenleving. Deze Forumbijeenkomsten en ook de maandelijks bureauvergaderingen zijn voor de deelnemers bemoedigend en verrijkend en leiden tot nieuwe inzichten en besluiten. Zo vervult het IPB op bescheiden wijze een 'zenderfunctie'. Het voorbije werkjaar gingen de Forumbijeenkomsten over constructief overleg vanuit verschillen, veranderen en vernieuwen en participatief leiderschap.

Sinds 2019 is het IPB ook het platform voor *Space for Grace*, een project dat innovatie en vitalisering van geloofsgemeenschappen ondersteunt (zie ook pag. 41).

www.ipbsite.be

IPB viert 50ste
(+ 1) verjaardag

5 juni 2021

Het Interdiocesaan Pastoraal Beraad (IPB), het interdiocesane overleg- en adviesorgaan van de katholieke Kerk in Vlaanderen, viert zijn gouden jubileum. Het feest diende in 2020 omwille van corona afgelast te worden en wordt in 2021 in beperkte groep en via livestream gevierd. Op de feestzitting staan drie thema's centraal: jongeren, vrouwen in de Kerk en economie en geld.

COREB - Conférence des Religieuses et Religieux En Belgique

COREB is de conferentie van vrouwelijke en mannelijke religieuzen in Franstalig en Duitstalig België. Alle hogere oversten van de kloosterordes en religieuze congregaties zijn er lid van.

COREB is het Franstalige kerkrechtelijk erkend orgaan voor overleg en uitwisseling tussen de religieuzen en de Bisschoppenconferentie van België.

De doelen van COREB zijn:

- de **samenwerking bevorderen** tussen de verschillende ordes en congregaties,
- zorgen voor een **kwalitatieve groei** van het godgewijde leven,
- de **samenwerking bevorderen** van de ordes en congregaties met de bisschoppen, de Bisschoppenconferentie en het Vaticaan,
- samenwerking inzake **vorming** ondersteunen en aanmoedigen.

COREB vertegenwoordigt momenteel een 100-tal ordes en congregaties van diocesaan en pontificaal recht. COREB werkt samen met de inrichtende machten in het katholiek onderwijs, met de Vlaamse tegenhanger URV (Unie van de Religieuzen van Vlaanderen) en met de Europese conferentie van hogere oversten (UCESM).

URV - Unie van de Religieuzen van Vlaanderen

De URV is het **overleg- en ontmoetingsorgaan** van de religieuzen in Vlaanderen, in het bijzonder voor de algemene, provinciale en/of regionale oversten die in Vlaanderen wonen. De URV wil onder de religieuzen en hun medewerkers een synodale geest bevorderen. Dit gebeurt o.a. door het organiseren van gebeds- en ontmoetingsdagen, zoals de jaarlijkse ontmoetingsdagen voor oversten en bestuursleden. De URV is het Nederlandstalige kerkrechtelijk erkend orgaan voor overleg en uitwisseling tussen de religieuzen en de Bisschoppenconferentie van België.

Daarnaast zijn er enkele specifieke overlegorganen: voor de leden van zustercongregaties (in elk bisdom), voor de leden van priestercongregaties, voor de abten, voor de contemplatieve zusters ... Sommige van deze overlegorganen hebben ook een eigen werking, die vormings-, gebeds- en ontmoetingsdagen organiseren n.a.v. de Dag van het Godgewijde Leven (2 februari).

www.urv.be

Eind 2021 telt de URV:

- **175 ordes** en congregaties van apostolische (actieve) zusters met **2.950 leden**
- **38 gemeenschappen** van contemplatieve zusters met **230 leden**
- **24 ordes** en congregaties van paters met **720 leden**
- **13 mannelijke abdijgemeenschappen** met **180 leden**
- **10 broedercongregaties** met **135 leden**

Totaal: **260 religieuze ordes en congregaties** met in totaal **ong. 4.200 leden**

DIVERSITEIT

“Onze inspanningen voor migranten kunnen we in vier werkwoorden samenvatten: verwelkomen, beschermen, bevorderen en integreren.”

Paus Franciscus, *Fratelli tutti* (§129)

DIVERSITEIT

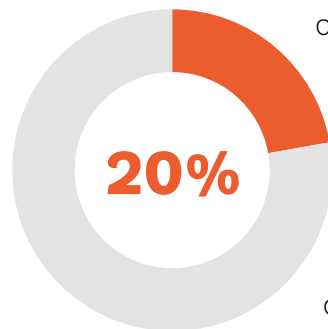
Net als de samenleving wordt ook de Kerk in België steeds diverser. Veel priesters en parochieassistenten van buitenlandse origine werken hier mee. Talrijke anderstalige katholieke gemeenschappen met gelovigen uit alle continenten komen hier samen voor hun vieringen. De katholieke Kerk in ons land steunt hen door kerkgebouwen met hen te delen of aan hen over te dragen.

Daarnaast biedt de Kerk, via met haar verbonden organisaties en verenigingen, diverse vormen van hulp aan migranten, ongeacht hun herkomst en religieuze overtuiging.

DIVERSITEIT IN DE KERK

Medewerkers uit het buitenland

Onder de 2.299 'bedienaars van de eredienst' (priesters, diakens, parochieassistenten, pastoraal werkers ...) zijn er **465 buitenlanders van 55 verschillende nationaliteiten.**

Onder hen:

178
Congolezen

42
Fransen

23
Polen

20
Italianen

14
Indiërs

**Bisdom Antwerpen
krijgt Afrikaanse vicaris**

2 juli 2021

Bisschop Johan Bonny benoemt de Nigeriaan Emmanuel Ikeobi (43) tot nieuwe bisschoppelijk vicaris voor het vicariaat Antwerpen. Hij kwam in 2017 naar België en is de eerste uit Afrika overgekomen priester in die functie.

Ik kwam in 2000 als seminarist vanuit Congo naar België. Na mijn priesterwijding was ik in Oostende medepastoor en aalmoezenier van de buitenlandse gemeenschappen. In 2013 werd ik pastoor in Menen en sinds 1 juli 2021 ben ik provinciaal overste van Scheut, de grootste congregatie van mannelijke religieuzen in Vlaanderen.

Eerst bestond Scheut enkel uit Vlamingen. Daarna kwamen er Franstaligen en Nederlanders bij, later Congolezen en Filipino's. Vandaag is Scheut een echte regenboogcongregatie met talloze nationaliteiten. Daar zijn we best trots op. Afrikanen, Latino's, Aziaten en Europeanen leven samen als één religieuze familie.

Belgen die vroeger intraden bij Scheut werden altijd naar het Zuiden gezonden. Vandaag is België ook een beetje missiegebied, maar op een andere manier. Ik kom niemand bekeren. Ik kom vooral getuigen dat wij, Europeanen en Afrikanen, geloven in dezelfde God.

Martin Mvibudulu
Provinciaal overste van Scheut

Anderstalige katholieke gemeenschappen

De parochies in België zijn de thuis van Nederlandstalige, Franstalige of Duitstalige geloofsgemeenschappen. In die parochies zijn vaak ook katholieke gemeenschappen met gelovigen van andere talen.

De plaatselijke bisschop erkent de anderstalige gemeenschappen en benoemt ook de pastoraal verantwoordelijken ervan. Soms krijgt een anderstalige katholieke gemeenschap een parochiekerk toegewezen. In andere gevallen deelt de anderstalige gemeenschap de liturgische ruimte met een Belgische gemeenschap.

Het bisdom Namen en het vicariaat Waals-Brabant maken de keuze om geen anderstalige katholieke gemeenschappen te erkennen. Ze willen op die manier de integratie bevorderen van de anderstalige katholieken in de bestaande Belgische parochies.

Elke zondag en elke eerste vrijdag van de maand komt onze gemeenschap samen voor de eucharistie in de Heilige Maria Moeder Godskerk in Vorst. Onze priester is afkomstig uit de Filipijnen en de dienst is in het Tagalog. Op gewone zondagen zijn er ongeveer 200 aanwezigen. Bij hoogfeesten als Pasen en Kerstmis zijn er gemakkelijk 300 mensen. De parochie organiseert tal van activiteiten: bezinningen, solidariteitsacties waarvan sommige voor de Filipijnen, catechese, de voorbereiding van de kinderen op de eerste communie ...

Virginia Eusebio
Katholieke Filipijnse gemeenschap (Brussel)

GEDEELDE EN OVERGEDRAGEN KERKEN

Kerken die gedeeld worden

met katholieke gemeenschappen

met oosterse ritus:

Syrisch-katholieke Kerk	6
Chaldeeuwen	4
Grieks-katholieken (Oekraïne)	3
Grieks-katholieken (Wit-Rusland)	1
Grieks-katholieken (Roemenië)	2
Grieks-katholieken (byzantijnse ritus)	1
Oosters-katholieken (geünieerde)	1
Maronieten	1
Assyriërs	1

met andere christelijke

erediensten:

Protestanten	14
Kopten	4
Anglicanen	5
Roemeens-orthodoxen	5
Eritrees-orthodoxen	4
Ethiopisch-orthodoxen	3
Servisch-orthodoxen	1
Bulgaars-orthodoxen	1
Armeens-orthodoxen	2
Russisch-orthodoxen	1
Syrisch-orthodoxen	1
Grieks-orthodoxen	1
Diverse orthodoxen	5

67 gedeelde kerken

Antwerpen: Sint-Antonius van Paduakerk

De parochiekerk Sint-Antonius van Padua biedt ruimte aan vijf gemeenschappen en is daarmee een voorbeeld van medegebruik. De rooms-katholieke parochie Sint-Antonius beheert het kerkgebouw en deelt deze met de Eritrees-orthodoxe gemeenschap, de Eritrees-katholieke kerk, de Ethiopische gemeenschap en de Koreaanse-protestantse gemeenschap. Al deze gemeenschappen bestaan op zichzelf.

Kerken die volledig werden overgedragen aan een andere christelijke eredienst (sinds 2010):

Roemeens-orthodoxen	5
Protestanten	1
Russisch-orthodoxen	4
Grieks-orthodoxen	3
Kopten	2
Georgisch-orthodoxen	2
Anglicanen	1
Assyriërs	1
Pools-orthodoxen	1
Arabisch-orthodoxen	1
Servisch-orthodoxen	1
Diverse orthodoxen	5

27 overgedragen kerken (sinds 2010)

Kerk in dienst van een diverse samenleving

CINL - Centre des Immigrés Namur-Luxembourg

In 1964 benoemde mgr. André-Marie Charue, de toenmalige bisschop van Namen, priester Etienne Strojwas tot aalmoezenier voor de buitenlanders in het bisdom. Die benoeming vormde de basis voor wat zou uitgroeien tot het CINL, het centrum voor immigranten in Namen-Luxemburg.

Vandaag begeleidt de **sociale en juridische dienst** van het CINL buitenlanders bij hun administratieve en juridische procedures en helpt hen bij de uitoefening van hun rechten, zoals het recht op asiel, gezinshereniging, humanitaire visa en medische of humanitaire regularisatie. Het helpt hen ook bij de contacten met het OCMW, werkgevers of bij vrijwillige terugkeer.

Daarnaast beschikt het CINL over een **psychologische dienst** die bijzondere aandacht heeft voor trauma's en psychisch lijden. In Aarlen, Libramont, Marche-en-Famenne en Vielsalm zijn er psychologische consultaties voor individuen, koppels en families.

- **10 werknemers**
- aantal personen dat in 2021 een beroep deed op het CINL:
 - sociaal-juridische dienst: **715 geopende dossiers voor 2.700 interventies**
 - psychologische dienst : **130 geopende dossiers voor 841 uur aan consultaties**

www.cinl.be

© Pastorale Eenheid Clara van Assisi

Marrakeshgroep Turnhout

Werken met en voor vluchtelingen

In de Pastorale Eenheid Clara Van Assisi in Turnhout is sinds 2016 de Marrakeshgroep aan de slag: **9 vrijwilligers** die werken met en voor vluchtelingen.

De Marrakeshgroep werkt intussen met meer dan **280 erkende en niet-erkende vluchtelingen**, zowel gezinnen als individuele vluchtelingen, los van geloof, ras, taal of afkomst. Dat gebeurt in volledige onafhankelijkheid, zonder subsidies zodat men in alle vrijheid kan opkomen voor de zwaksten in de samenleving, in dit geval de vluchtelingen.

Belangrijke uitgangspunten zijn het fundamenteel respect voor mekaar, het spreken met i.p.v. over vluchtelingen en het wederzijds delen in de brede zin van het woord. Voor de Marrakeshgroep is het 'anders-zijn' een geschenk dat uitdaagt om te groeien in het geloof en als mens. Zo probeert de groep het Evangelie concreet te maken: 'Ik was vreemdeling en jullie hebben mij opgenomen' (Mt 25, 35).

ORBIT vzw

Bondgenoot in superdiversiteit & migratie

ORBIT vzw, opgericht door de Belgische bisschoppen op voordracht van het Interdiocesaan Pastoraal Beraad, stelt zich op als bondgenoot in superdiversiteit & migratie. ORBIT is actief in alle Vlaamse regio's en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Met acties en campagnes, vorming en debat, samenwerking met burgerinitiatieven en organisaties zet ORBIT in op

- meer gelijke behandeling van mensen met een migratieachtergrond en minder racistische discriminatie
- het versterken van interlevensbeschouwelijke en interculturele competenties
- de participatie van mensen met een migratieachtergrond in de politiek, het onderwijs en het sociaal-cultureel werk
- een menswaardig migratiebeleid, menswaardig wonen van nieuwkomers en een toekomstgericht opvang van mensen zonder wettig verblijf.

2021 en COVID19

De COVID-19-periode had een grote impact op de werking en zorgde ook voor nieuwe initiatieven binnen ORBIT. ORBIT werkte mee aan een initiatief van Ferm rond rouwverwerking en de invulling van het Onument in Kortrijk, het Troostpad voor **rouwverwerking** in Genk, enz.

Met de steun van een religieuze congregatie kon ORBIT een project opzetten voor de **vaccinatie** tegen COVID-19 gericht op mensen zonder wettig verblijf.

Nog meer in 2021

- Met het project '**Diverse Leraarskamer**' werden verschillende initiatieven uitgewerkt om, in Antwerpen, jongeren van verschillende achtergronden te motiveren om leraar te worden.
- Het **project 'Woning Gezocht, Buren Gevonden'** ondersteunde de vele burgerinitiatieven die zoeken naar huisvesting voor erkende vluchtelingen. Een werking die mede gesteund wordt door een religieuze gemeenschap en door de Koning Boudewijnstichting.
- ...

www.orbitvzw.be

**KERK IN DIENST
VAN DE SAMENLEVING**

Solidaire parochies

Veel parochies hebben grotere of kleinere projecten voor hulpbehoevenden, kwetsbare kinderen, dak- en thuislozen ... In België zijn er naar schatting **2.000 parochiale initiatieven**.

Bisdom Brugge: Betlehemproject 2020

Vzw Zonnebloem stelt, vanuit het eigen patrimonium, 5 woongelegenheden voor een betaalbare dagvergoeding ter beschikking van **mensen die uit de gevangenis komen**. De tijdelijke huisvesting van 6 tot 12 maanden is gekoppeld aan een **buddywerking** om de re-integratie meer slaagkansen te geven. Buddy en gast hebben wekelijks contact voor hulp bij kleine praktische of administratieve zaken en ze zoeken samen naar antwoorden en oplossingen. De buddy gaat ook mee op pad naar diensten en instanties. De buddy biedt ondersteuning bij het uitbouwen van een nieuwe vriendenkring en het herstellen van de band met familie/vrienden. De belangeloze inzet van de buddy versterkt de eigenwaarde en verruimt het perspectief van de gast.

www.kruispunt.one

Ontstaan in 2019 als aparte werking binnen vzw Zonnebloem

10 vrijwilligers

12 ex-gedetineerden begeleid

Bedevaart naar Banneux voor dak- en thuislozen

Sinds 2017 wordt elk jaar de Werelddag van de Armen, een persoonlijk initiatief van paus Franciscus, georganiseerd. In november 2021 was er ter gelegenheid van die dag voor de eerste keer een bijzondere interdiocesane bedevaart naar Banneux, speciaal voor mensen die in armoede of op straat leven.

Diverse solidariteitsorganisaties werkten mee (Nativitas, La Porte Verte – Snijboontje, Wederzijds Hulpbetoon Sint-Gillis, de Sint-Vincentiuswerking van Waals-Brabant ...). Ze brachten **200 mensen** samen voor de bedevaart die een volledig weekend duurde. Voor de deelnemers was er een kaarsjesprocessie, wandelingen, een kruisweg, gezellig samenzijn, gebed, ontmoeting ...

Bisdom Gent: Labyrint, een weg naar de ziel

Labyrint richt zich op mensen voor wie het leven niet vanzelfsprekend is omdat ze kampen met levensvragen, verlieservaringen, eenzaamheid, psychische kwetsbaarheid, chronische ziekte, stressgevoeligheid of een beperking.

Labyrint biedt levensbeschouwelijke zingeving aan vanuit een katholieke, christelijke inspiratie en met een brede blik en een brede glimlach naar andere levensbeschouwingen. Iedereen is welkom.

Mensen kunnen bij Labyrint terecht voor individuele begeleiding, praatgroepen of vormingsreeksen rond concrete thema's die aansluiten bij de spiritualiteit van het dagelijks leven om zo de eigen draagkracht te vergroten.

De werking wordt sinds 2021 ondersteund door Space for Grace (zie ook pag. 41).

- opgestart in juni 2015
- kerngroep met 4 personen
- partnergroep met 7 pastores uit de psychiatrische ziekenhuizen in en rond Gent
- netwerkgroep met CM-Samana Midden-Vlaanderen en de 4 algemene ziekenhuizen in en rond Gent
- kleine groepen van 10 deelnemers

In 2021

10
betaalde
medewerkers

15
vrijwilligers

400
geholpen mensen

Waals-Brabant: Ouvre-boîtes (Nijvel)

Ouvre-boîtes is een huis voor sociale integratie en begeleiding in Nijvel.

Het was de deken van Nijvel die 20 jaar geleden de vzw oprichtte.

De werking wordt nog steeds ondersteund door de parochies van Nijvel.

- sociale kruidenier
- dienst voor sociale integratie (diverse ateliers: schrijven, koken, spreken, creativiteit, cultuur)
- dienst voor sociale en administratieve begeleiding
- opvang voor slachtoffers van partner- of intrafamiliaal geweld
- huiswerkbegeleiding en speelpleinwerking (erkend door het 'Office de la Naissance et de l'Enfance' (ONE))
- dagverblijf (met mogelijkheid om te douchen en/of kleding te wassen)
- ...

www.ouvre-boites.be

Bisdom Hasselt: Bijbelstudie in de gevangenis

In de gevangenis van Hasselt ging de katholieke aalmoezener van start met een groepje Bijbelstudie.

Dit groeide al snel naar 2 groepjes, telkens tussen de 5 en 10 personen.

Tijdens de Bijbelstudie komen de aalmoezeners en de gedetineerden samen rond een Bijbeltekst en reflecteren ze over wat deze voor hun kan betekenen. Hieruit ontstaan zeer mooie gesprekken. De gedetineerden geven aan veel aan deze bijeenkomsten te hebben.

Bisdom Doornik: vzw Utopie (La Louvière)

Centrum voor armoedebestrijding

Gesticht in 1993 onder impuls van priester Gérard Laleman

In 2021 bestaan de verschillende diensten uit:

- voedselbedeling (met hulp van het Fonds voor Europese steun aan de meest behoeftigen (FEAD) en met onverkochte producten van warenhuizen uit de buurt); 89 voedselverdelingen waarbij 1.905 families een pakket kregen (in totaal **5.902 personen**)
- verdeling van kleding; 391 families kregen een pakket (in totaal 1.222 personen)
- verdeling van meubels
- huiswerkbegeleiding: in het schooljaar 2021-2022 kregen 18 leerlingen uit het basisonderwijs hulp en ondersteuning.
- kleding- en kookateliers (wekelijkse klassen waar mensen in armoede kunnen samenkomen en nieuwe technieken kunnen leren): 447 deelnemers
- ...

50
vrijwilligers

4
betaalde medewerkers

Om de werkingskosten en de financiering van de diverse projecten te dekken zamelde de vzw in 2021 **€ 59.885** in.

www.utopie-asbl.be

Vlaams-Brabant en Mechelen: Nardusproject

Met het Nardusproject (gestart in 2019) probeert het team Caritas in het Vicariaat Vlaams-Brabant en Mechelen kwetsbare mensen meer nabij te zijn via zogenaamde ketenzorg. Wie chronisch of psychisch ziek is en na een ziekenhuisopname of medische behandeling geen opvangnet heeft en/of eenzaam is, kan via dit project tijdelijk terecht in een omkaderde omgeving.

Het Nardusproject stelt daarvoor max. 10 kamers of serviceflats ter beschikking in Home Vogelzang, een christelijk geïnspireerd woonzorgcentrum in Leuven. In het kader van het Nardusproject verblijven er op dit moment een vijftal cliënten. Ze zijn meestal afhankelijk van een ziekte-uitkering of leefloon.

Het Fonds Lemmens, opgericht na het overlijden van hulpbisschop Leon Lemmens, ondersteunt de cliënten zo nodig financieel bij de huur van een kamer of serviceflat. Het verblijf in Vogelzang in het kader van het Nardusproject is in principe tijdelijk, al wordt er geen limiet op de duur gezet.

Bisdom Luik: bezoekers in het gesloten centrum van Vottem

Via diverse groepen vrijwilligers is de Kerk ook aanwezig in de opvangcentra voor vluchtelingen. Op het grondgebied van bisdom Luik ligt het gesloten centrum voor illegalen van Vottem (aan de rand van Luik). Om de bewoners van dat centrum bij te staan en te begeleiden werd een kleine aalmoezeniersploeg opgericht. Elke maand wordt er eucharistie gevierd. Ter gelegenheid van feestdagen (Kerstmis, Pasen) verdelen de pastorale vrijwilligers versnaperingen onder alle bewoners, ongeacht afkomst of religieuze overtuiging.

SOLIDARITEITSORGANISATIES

Broederlijk Delen strijdt, samen met 130 lokale organisaties in 13 landen in Afrika, Latijns-Amerika en Israël en Palestina, tegen armoede en ongelijkheid.

35 voltijdse en **43** deeltijdse medewerkers (66,4 vte) in België

17 medewerkers in partnerlanden

20.000 vrijwilligers

€ 4.639.094 ontvangen via giften, legaten en collectes

Entraide et Fraternité is een katholieke ngo voor ontwikkelings-samenwerking en internationale solidariteit, die strijdt tegen ongelijkheid en sociale onrechtvaardigheid.

29,3 vte medewerkers

150 vrijwilligers

€ 2.280.442 ontvangen via giften, legaten en collectes

Welzijnszorg beoogt een samenleving zonder armoede en uitsluiting. Ze tracht de maatschappij te mobiliseren om de situatie van mensen in armoede werkelijk te verbeteren.

24,5 vte medewerkers
ca. 10.000 vrijwilligers
€ 1.482.226
ontvangen via giften,
legaten en collectes

Action Vivre Ensemble werkt aan een solidaire samenleving waar de fundamentele mensenrechten van armen en mensen aan de rand van de samenleving niet te kort worden gedaan.

7,9 vte medewerkers
350 vrijwilligers
€ 988.364
ontvangen via giften,
legaten en collectes

Kerk in Nood

Als katholieke liefdadigheidsorganisatie ondersteunt Kerk in Nood de gelovigen overal waar ze worden vervolgd, verdrukt of in nood verkeren door informatie, gebed en actie.

9,3 vte medewerkers

7 vrijwilligers

€ 3.582.884

ontvangen via giften,
legaten en collectes

missio

Ontmoeting, solidariteit en dialoog binnen de wereldkerk. Missio zet in op spirituele en financiële verbondenheid en ondersteunt projecten van lokale kerkgemeenschappen wereldwijd.

4,5 vte betaalde medewerkers

6 vrijwilligers

€ 1.793.408

ontvangen via giften,
legaten en collectes

BePax probeert burgers en politiek verantwoordelijken gevoelig te maken voor kwesties als racisme en discriminatie en de impact van internationale conflicten op het samenleven.

9,4 vte medewerkers

€ 4.323,20

ontvangen via giften,
legaten en collectes

Pax Christi Vlaanderen bevordert vrede, verzoening en rechtvaardigheid vanuit een humane en christelijke inspiratie, zowel in onze eigen samenleving als in andere delen van de wereld. Zij kiest resoluut voor de actieve geweldloosheid om dat te realiseren.

6 vte medewerkers

100 vrijwilligers

€ 103.900

ontvangen uit giften

De ngo 'Justice et Paix' focust op de onderlinge afhankelijkheid van volkeren en werkt rond thema's als democratie, globalisering, exploitatie van natuurlijke rijkdommen, gewapende conflicten, migratie ...

12,1 vte medewerkers

175 vrijwilligers

€ 13.180

ontvangen via giften,
legaten en collectes

Caritas International helpt slachtoffers van geweld, natuurrampen en armoede, in hun eigen land of op de vlucht, in samenwerking met haar lokale, nationale en internationale netwerken.

127 vte medewerkers

40 vrijwilligers

€ 5.674.504

ontvangen via giften,
legaten en collectes

Caritas Hulpbetoon en Caritas Secours werven fondsen voor de ondersteuning van projecten voor solidariteit en armoedebestrijding.

Caritas Hulpbetoon: € 1.373.708
ontvangen via giften, legaten en collectes

Caritas Secours: € 1.761.000
ontvangen via giften, legaten en collectes

In 2021 vieren **Broederlijk Delen en Entraide et Fraternité** hun 60ste verjaardag: **60 jaar** solidair tegen armoede en onrecht, maar ook 60 jaar opkomen voor verandering.

2021 betekent ook 5 decennia strijd tegen armoede van **Action Vivre Ensemble**. Ter gelegenheid van die 50ste verjaardag feliciteert paus Franciscus de organisatie. Hij bedankt alle lokale ploegen, partnerorganisaties, vrijwilligers en donateurs voor hun engagement. Hij moedigt hen aan om te werken aan een rechtvaardige wereld want de sociale, economische en klimaatcrisis treffen bijzonder hard de mensen die het al financieel moeilijk hebben.

Broederlijk Delen
TOT IEDEREEN MEE IS

KERK IN CIJFERS

Sacramenten en religieuze praktijk

DOOP

36.834

Doop volwassenen:
162

EERSTE
COMMUNIE

41.751

VORMSEL

35.783

Vormsel
volwassenen: **185**

KERKELIJK
HUWELIJK

4.032

KERKELIJKE
UITVAART

41.760

37,2 % van
de overlijdens

DEELNAME
EUCCHARISTIE

derde zondag van oktober:
166.785
kerstavond en -dag:
347.229

rtbf

radio- en tv-mis: 200.000 kijkers/
luisteraars per week

tv-mis: 78.810 kijkers/week

Aanvraag tot uitschrijving uit het doopregister: 5.237

Nietigverklaring kerkelijk huwelijk: 48

In 2021 werden **45 parochies opgeheven en opgenomen in een groter pastoraal verband.**

Alle bisdommen werken aan grotere pastorale samenwerkingsverbanden. Eind 2021 waren **379 pastorale eenheden opgericht** (streefdoel voor heel België: 513).

125.418
vrijwilligers in de parochies

LEKEN (niet-gewijden) met een pastorale taak

657 leken benoemd door de bisschop die **meewerken in de parochies en pastorale eenheden**

1.223 leken benoemd door de bisschop **in de caritatieve sector** (ziekenhuizen, woonzorgcentra, voorzieningen voor mensen met een handicap)

LEKEN

(niet-gewijden) met een pastorale taak

407 leken benoemd door de bisschop in de **diensten van het bisdom**

1.708 leken met een mandaat om **mee te werken in de pastoraal van het bisdom**

(bijvoorbeeld om voor te gaan in gebedsdiensten, om uitvaarten te begeleiden in kerken of crematoria of de goede werking van de pastorale samenwerkingsverbanden te verzekeren) – de overgrote meerderheid van hen zijn vrijwilligers

125 leken

in de opleiding pastoraal werk

Werknemers van de bisdommen en het interdiocesaan centrum (betaald met eigen middelen van de diocesane en interdiocesane vzw's)

198 vte

Priesters

- 1.975** diocesane priesters
 - 567: jonger dan 65 (28,7 %)
 - 374: tussen 65 en 75 (19 %)
 - 1.034: ouder dan 75 (52,3 %)
- 1.064** diocesane priesters met een canonieke benoeming
- 8** priesterwijdingen in 2021
- 6** ambtsverlatingen van diocesane priesters in 2021
- 388** diocesane priesters uit andere (voornamelijk buitenlandse) bisdommen die meewerken in de Belgische bisdommen
- 1.793** priesters-religieuzen
- 337** priesters-religieuzen die meewerken in de parochies
- 52** seminaristen waarvan 30 Belgen
 - 36 tussen 18 en 30 (69 %)
 - 11 tussen 30 en 40 (21 %)
 - 5 tussen 40 en 50 (10 %)

© Vicariaat Waals-Brabant

Permanente diakens

- 569** permanente diakens
 - 187: jonger dan 65 (33 %)
 - 236: tussen 65 en 75 (41 %)
 - 146: ouder dan 75 (26 %)
- 367** diakens met een canonieke benoeming
- 9** diakenwijdingen in 2021
- 29** diakens in opleiding
- 1** ambtsverlating in 2021 (diaken van bisdom Antwerpen die tot priester werd gewijd)

2.299

personen benoemd door de bisschop en **door de overheid betaald** als bedienaar van de eredienst

676 studenten

Hooger Instituut Godsdienstwetenschappen
– Institut Supérieur de Théologie

Partner in christelijk vormingswerk

24.647 deelnemers

aan CCV-vormingen
Medewerkers:
23 vrouwen, 11 mannen

Jongerenwerking

IJD

Betaalde medewerkers
Vte: 14,5
1.400 vrijwilligers

14.000 bereikte jongeren per jaar

LPJ

20 medewerkers
Vte: 12,5

7.586 catechisten

43.828 jongeren die catechese volgen

AALMOEZENIERS IN DE GEVANGENISSEN

58 aalmoezeniers
(31 mannen, 27 vrouwen)

34,6 vte

47 vrijwilligers

BISDOM BIJ DE KRIJGSMACHT

De katholieke aalmoezeniersdienst binnen Defensie heeft tot doel om religieuze en morele bijstand te verlenen aan de militairen en de burgers werkzaam binnen Defensie en hun families.

13 betaalde krachten **7** vrijwilligers
2.000 bereikte personen per week

175 jaar Belgisch College
18 maart 2021

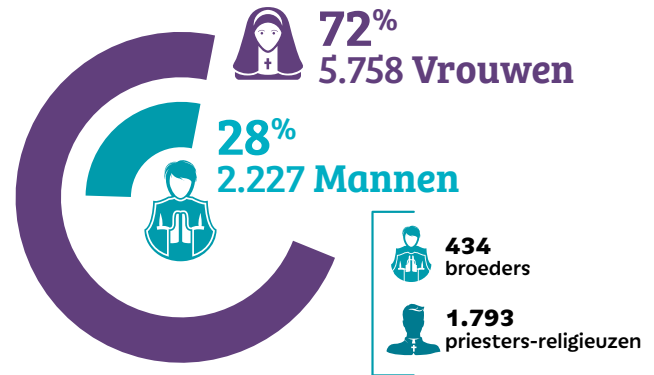
Het Pauselijk Belgisch College in Rome, bestaat in 2021 175 jaar. Rector Dirk Smet wordt voor die gelegenheid samen met een kleine delegatie ontvangen door paus Franciscus.

Het Belgisch College voor de opleiding van priesterstudenten werd in 1844 opgericht door de Belgische bisschoppen. Ze kregen zo de mogelijkheid om een aantal seminaristen naar Rome te sturen voor hun opleiding tot priester. Sinds het Tweede Vaticaans Concilie sturen de bisschoppen hoofdzakelijk jonge priesters naar Rome, voor een voortgezette of gespecialiseerde opleiding.

© Nathalie Verstraete

RELIGIEUZEN

* cijfers 2020

7.985

religieuzen in België *

900 JAAR NORBERTIJNEN

© De Merode

2021 is een feestjaar voor de orde van de norbertijnen, die precies 900 jaar geleden gesticht werd door de heilige Norbertus in Prémontré. In ons land hebben de norbertijnen abdijen in Averbode, Grimbergen, Heverlee, Postel, Tongerlo en Leffe.

De 900ste verjaardag ging gepaard met verschillende vieringen, tentoonstellingen, wandelingen, abdijsbezoeken en andere activiteiten.

Koninklijk bezoek Averbode

17 november 2021

© Abdij Averbode

Koning Filip en koningin Mathilde brengen een bezoek aan de norbertijnenabdij van Averbode. Het bezoek staat in het teken van 900 jaar norbertijnen.

POSTEL

Geleide rondleidingen: **1.400 bezoekers**

AVERBODE

Openlucht tentoonstelling, publicatie van boek en speciaal magazine, actie van belevingscentrum 'Het Moment': negen weken lang worden elke week **900** abdijproducten geschonken aan klanten ...

HEVERLEE

In de Abdij van Park organiseert PARCUM thematentoonstellingen op het kruispunt van religie, kunst en cultuur. In 2021 opent de expo 'Als de bliksem. 900 jaar norbertijnen'. **33.635 bezoekers** in 2021

TONGERLO

Tentoonstelling in het Da Vinci-museum over heiligen uit de orde; uitgave van een speciale postzegel bij Bpost ter gelegenheid van het begin van de restauratie van het schilderij van het Laatste Avondmaal naar Leonardo da Vinci. Voor het onthaal van de kerkgangers en de vele bezoekers aan de abdij werd een nieuwe ruimte ingericht.

Congregatie Geloofsleer

Maart 2021

De Congregatie voor de Geloofsleer antwoordt negatief op de vraag of priesters verbintenissen tussen personen van hetzelfde geslacht mogen zegenen. De zaak krijgt veel media-aandacht en is een van de mogelijke verklaringen voor de verdrievoudiging van het aantal aanvragen tot uitschrijving uit het doopregister (zie pag. 79). De bisschoppen van België roepen de katholieke kerkgemeenschap van ons land op om te blijven werken aan een klimaat van respect, erkenning en integratie.

Belangrijkste bedevaartsoorden in België

Beauraing

102.000 BEDEVAARDERS

werknemers: **8,5 vte** / vrijwilligers: **25**

Dadizele

20.000 BEDEVAARDERS

werknemers: **1,5 vte** / vrijwilligers: **6**

Oostakker

100.000 BEDEVAARDERS

werknemers: **3 vte** / vrijwilligers: **14**

Scherpenheuvel

400.000 BEDEVAARDERS

werknemers: **12,6 vte** / vrijwilligers: **30**

Banneux

100.000 BEDEVAARDERS

werknemers: **24,25 vte** / vrijwilligers: **160**

SCHERPENHEUVEL

BANNEUX

OOSTAKKER

BEAURAING

DADIZELE

Nieuwe nuntius
15 november 2021

© Tommy Scholtes

Paus Franciscus benoemt de Italiaanse aartsbisschop Franco Coppola (64) tot apostolische nuntius voor het koninkrijk België, d.w.z. ambassadeur van de Heilige Stoel bij de Belgische overheid. Hij volgt aartsbisschop Augustine Kasujja op, die op 26 april 2021 75 jaar werd en op emeritaat ging.

Bezinningscentra en gastenverblijven van kloosters en abdijen

In 2021 noteerden **38** bezinningscentra en gastenverblijven van kloosters en abdijen 67.794 overnachtingen.

De beperkingen die in 2021 van kracht waren voor de horeca betekenden dat ook de bezinningscentra en gastenverblijven enige tijd de deuren moesten sluiten. Een aantal bleef ook na de opheffing van de beperkingen gesloten.

Aantal overnachtingen

 67.794

Overlijden mgr. Jousten
20 september 2021

© Anne-Elisabeth Nève

Op 20 september overlijdt onverwacht emeritus bisschop Aloys Jousten (83). Hij was van 2001 tot 2013 bisschop van Luik.

KATHOLIEKE MEDIA

220.000
unieke bezoekers per maand

5.000.000
sessies per jaar

13.500.000
paginaweergaven per jaar

5
betaalde medewerkers

250
vrijwilligers

Bijzondere initiatieven in 2021

Tweede editie van het magazine *Oh God* met een interview met paus Franciscus

'Kerknet Academie' in samenwerking met CCV - Partner in christelijk vormingswerk met onder andere cursus *Dromen en veranderen met paus Franciscus*: al meer dan **9.000 deelnemers** sinds de start van de Kerknet Academie.

KERK & leven

Kerk & leven

- 436.000 lezers / week
- 61 betaalde medewerkers
- duizenden vrijwilligers

TERTIO

Tertio

- 20.000 lezers / week
- 8 betaalde medewerkers
- 39 freelancers

gemiddeld 55.000
unieke bezoekers / maand

1,6 miljoen
bezochte pagina's / jaar

Dimanche
61.400
lezers / week

Cathobel & Dimanche

14 betaalde medewerkers
340 vrijwilligers

2021: 75 jaar Dimanche/ 90 jaar Cathobel

Het weekblad *Dimanche* bestaat in 2021 75 jaar, en de 'Radio-télévision catholique belge', de verre voorloper van Cathobel, 90 jaar. *Dimanche* werd in 1946 gelanceerd als een lokaal parochieblad. In de loop der jaren werd de algemene berichtgeving belangrijker dan de parochiale informatie. Vandaag biedt *Dimanche* aan zijn lezers een brede waaier aan informatie over de Kerk, een christelijke duiding van de actualiteit en spirituele en theologische vorming.

Radio Maria

- 10 betaalde medewerkers
- 124 vrijwilligers
- radio: 125.000 luisteraars / dag
- tijdschrift Porta Fidei
oplagé: 4.900
11 nummers
- website: 19.500 unieke bezoekers per maand

RCF

- 5 radio's: 4 lokale (Brussel, Luik, Namen, Bastogne) en **1RCF DAB+** voor heel België
- 190.000 luisteraars
- 17 betaalde medewerkers
- 235 vrijwilligers

KTO (België)

- 119.831 kijkers / dag
- YouTube: 1,77 miljoen views / maand door kijkers in België
- 1 betaalde medewerker
- 12 vrijwilligers

VRT

- tv-mis: 78.810 kijkers
- Eurovisie-mis: 60.565 kijkers
- Urbi & Orbi: 76.616 kijkers

RTBF

Radio- en tv-mis:
200.000 kijkers/luisteraars per week

'Il était une foi'

- radio : 25.000 luisteraars / uitzending
- tv: 35.000 kijkers / uitzending

Religieuze magazines

Twee kloosterordes uit Vlaanderen brengen in 2021 een speciaal magazine op de markt. *Vlam* is het nieuwe tijdschrift van de Vlaamse Karmel. Het laat lezers kijken achter de muren van kloosters in Gent, Brugge en Antwerpen en ontsluit de spiritualiteit van de karmelieten voor een breed publiek. De karmelieten zijn de eerste Vlaamse kloosterorde die zich met een dergelijke glossy presenteren. Ook de norbertijnen van Averbode komen in 2021 met een eigen magazine naar aanleiding van hun 900ste verjaardag (zie ook blz. 86).

SEKSUEEL MISBRUIK

86 meldingen bij de opvangpunten in 2021

- 50 uit het Nederlandse taalgebied
- 36 uit het Franse taalgebied

66 slachtoffers (77 %) waren op het moment van de melding ouder dan 40 jaar en 25

(29 %) zelfs ouder dan 60 jaar. Eén slachtoffer is op het moment van de melding jonger dan 18 jaar en vier tussen 18 en 20 jaar. Vijftien slachtoffers vallen op het moment van de melding in de categorie 20-40 jaar. Bij twee van de meldingen is het slachtoffer overleden en werd de melding door een derde gedaan.

58 slachtoffers (67 %) zijn mannelijk en 28 vrouwelijk. De daders zijn op twee na allen mannen.

69 slachtoffers (80 %) waren jonger dan 18 jaar op het ogenblik van de feiten en 14 zelfs jonger dan 10 jaar.

65 van de gemelde feiten (76 %) hebben zich meer dan 30 jaar geleden voorgedaan en 32 (37 %) meer dan 50 jaar geleden. Vijftien feiten (17 %) dateren van de laatste 20 jaar.

Van de daders was 64 % overleden op het moment van de melding. De leeftijd van de andere daders is op het moment van de melding: 1 jonger dan 40 jaar, 11 tussen 40 en 60 jaar en 14 boven de 60 jaar. Bij 11 meldingen ontbreken nauwkeurige gegevens over de dader.

In 40 gevallen deden de feiten zich voor in een school en 20 in een parochie. Bij 3 van de slachtoffers deed het misbruik zich voor tijdens hun periode als misdienaar; bij 2 slachtoffers in de sector van de zorgverlening, bij 3 in de jeugdbeweging en 17 in andere diverse contexten.

Dertien dossiers werden doorverwezen naar justitie omdat de verjaring van de feiten niet duidelijk was of omdat de nog levende dader een risico zou kunnen vormen.

Aan 28 personen werden financiële tegemoetkomingen uitbetaald.

Dit jaarrapport biedt geen exhaustief overzicht van de opvolging van het seksueel misbruik in de Kerk. Voor een meer volledig beeld verwijzen we naar de andere jaarrapporten.
Centraal infopunt: info.misbruik@kerknet.be

ONDERWIJS

58,93 %

gaat naar een katholieke lagere school
409.809 leerlingen

69,35 %

gaat naar een katholieke secundaire school
341.622 leerlingen

96.765 studenten

in het **katholiek volwassenenonderwijs**

87.831 studenten

in het **katholiek hoger onderwijs** (hogescholen)

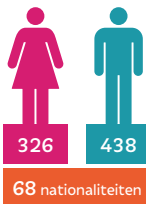
KU LEUVEN

60.592 studenten

Faculteit Theologie en Religiewetenschappen:

764 studenten

Faculteit Kerkelijk Recht: **137 studenten**

41,45 %

gaat naar een katholieke lagere school
136.521 leerlingen

61,15 %

gaat naar een katholieke secundaire school
229.604 leerlingen

17.998 studenten

in het **katholiek volwassenenonderwijs**

49.858 studenten

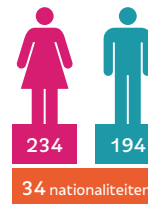
in het **katholiek hoger onderwijs** (hogescholen)

UCLouvain

33.473 studenten

Faculté de Théologie: **428 studenten**

Cursussen Canoniek Recht: **ong. 60 studenten**

Officieel onderwijs

LEERLINGEN die het vak
rooms-katholieke godsdienst volgen:

38,4 %

lager onderwijs Vlaanderen
69.396 leerlingen

32,2 %

lager onderwijs
Fed. Wallonië-Brussel
62.165 leerlingen

24 %

secundair onderwijs
Vlaanderen
32.168 leerlingen

15,8 %

secundair onderwijs
Fed. Wallonië-Brussel
23.087 leerlingen

Leerkrachten rooms-katholieke godsdienst

Vlaanderen

± 5.800

LEERKRACHTEN rooms-katholieke godsdienst
(lager en secundair onderwijs in katholiek onderwijs en officiële netten)

Fed. Wallonië-Brussel

1.802 leerkrachten rooms-katholieke godsdienst

in het katholiek secundair onderwijs

686 leerkrachten rooms-katholieke godsdienst

in het officieel onderwijs (lager en secundair)

© Frank Bahmüller